

Onderwijskwaliteit, wat is het eigenlijk?

Tekst
Akke Tick

www.wpkeesboeke.nl/vo
www.vo-raad.nl

Hein van Asseldonk, vicevoorzitter van de VO-raad en Jeroen Croes, bestuurder Werkplaats Kindergemeenschap, zijn beide doorgewinterde onderwijsmensen. We vroegen hen naar de betekenis van ‘onderwijskwaliteit’ en de relatie tussen deugdelijkheidseisen en eigen kleur. Vanzelfsprekend kwam het Nationaal Onderwijs Programma ook ter sprake.

Onderwijskwaliteit, je kunt geen artikel of debat over het onderwijs volgen of het gaat erover. Maar wat betekent het eigenlijk? Van Asseldonk: ‘Het is een veelkoppig monster maar je zou het ook kunnen zien als een ruwe diamant met veel facetten. Bij het woord onderwijskwaliteit zijn er verschillende beelden en verwachtingen. Dat is een uitdaging. Als VO-raad ervoeren we dat met ‘De staat van het onderwijs’ waarin het onderwijs

vegen uit de pan kreeg over claims en verwachtingen die wellicht niet bij het onderwijs horen. De VO-raad is op dit moment de position paper ‘De maatschappelijke waarde van goed onderwijs’ aan het afronden om beloftes goed in beeld te brengen.’

Croes ziet drie elementen die ‘het wat’ van onderwijskwaliteit bepalen: ‘Het gaat om kennis en cognitieve vaardigheden, individuele persoonsvorming en maatschappelijke persoonsvorming.’ Ik vind de laatste zeker ook van fundamenteel belang. Ze legt de nadruk op het vinden en behouden van

gezamenlijke waarden en vormt de basis voor de cohesie in de samenleving. Leer leerlingen kennismaken met het andere en ze ervaren dat er toch veel gemeenschappelijks is.’

Overheid als bewaker van onderwijskwaliteit

Het bewaken van onderwijskwaliteit is belangrijk aldus Van Asseldonk en Croes. Croes: ‘Ik vind het vanzelfsprekend en prettig dat dit door de overheid bewaakt wordt. Het opleiden van jongeren heeft impact op de toekomst van de samenleving. Je kunt zeggen dat er duidelijk sprake is van een maatschappelijk belang.’ Van Asseldonk vult aan: ‘Het onderwijs in Nederland is een wettelijk vastgelegde publieke taak waar veel geld heen stroomt. Je mag er als overheid dan ook wat over zeggen.’

Kernvraag is natuurlijk wat mag de overheid zeggen. Croes: ‘We willen geen statistisch systeem zoals in Frankrijk. Voor mij is het heel duidelijk: Het ‘wat’ bepaalt de overheid, het ‘hoe’ is de taak van het onderwijs.’ Ook van Asseldonk maakt een onderscheid: tussen deugdelijkheidseisen die de samenleving op wettelijk basis aan ons mag stellen en andere aspecten. De neiging om voortdurend zaken aan de eisen/verwachtingen toe te voegen, vindt hij ongewenst. ‘De hoeveelheid taken die op het bord van het onderwijs komen moet niet ad hoc na een incident veranderen.’

Hein van Asseldonk

Croes maakt zich daar niet zo druk over: 'Er ligt veel op het bord van het onderwijs. En terecht. Tegelijkertijd doen we het als onderwijs ook niet alleen. Ook ervaar ik niet zoveel verantwoordings- en regeldruk. Natuurlijk is er een gezonde spanning als de Inspectie van het Onderwijs langskomt, maar mijn ervaring is dat een goed gesprek mogelijk is.' Croes voegt toe dat voldoende middelen en de complexiteit van de leerlingenpopulatie natuurlijk van invloed kunnen zijn op de dagelijkse realiteit.

Het hoe is de eigen kleur

Zowel Van Asseldonk als Croes hechten groot belang aan de ruimte voor de eigen kleur van het onderwijs. Scholen kennen een duidelijke lokale context. Dat geldt zeker voor het po maar ook in grote mate voor het vo. 'Van de scholen mag verwacht worden dat ze hun populatie kennen', aldus Croes. 'Zij weten, om bij mijn voorbeeld van 'in contact komen met anderen' te blijven, hoe je hen met de ander in contact brengt.' Van Asseldonk ziet de deugdelijkheidseisen als een geraamte, noem het een belofte waaraan het onderwijs gaat voldoen. Hoe ze dat invullen is aan de scholen. Wel moet je natuurlijk leveren wat je belooft en dat goed kunnen uitleggen.'

Blij met extra gelden

De verschillen in het onderwijs zijn groot: het al dan niet vinden van gekwalificeerd en gemotiveerd personeel, het percentage leerlingen met hoge of lage sociaaleconomische status (SES) en locatie van de school zijn enkele bepalende factoren. De impact van het sluiten van de scholen heeft deze verschillen vergroot erkennen Van Asseldonk en Croes. Beiden benadrukken dat

de verschillen an sich en de bezorgdheden rondom de onderwijskwaliteit niet nieuw zijn.

De middelen van het Nationaal Programma Onderwijs zijn volgens beiden dan ook meer dan welkom. Ze hebben wel een gezamenlijke bezorgdheid rondom de snelheid van implementatie. Van Asseldonk: 'We moeten waken voor het beeld dat met de NPO-gelden alle problemen in het onderwijs opgelost worden. Dan hebben we straks weer een commissie die constateert dat het onderwijs het geld heeft verkwanseld.' Ook Croes vindt dat de tijdelijkheid van het geld maar ook de gelijke verdeling punten van zorg zijn. 'Natuurlijk ben ik blij met het geld maar als ik eerlijk ben, hebben sommige stedelijke scholen voor post-corona meer nodig dan de Werkplaats.'

Concluderend kunnen we stellen dat beide doorgewinterde onderwijzers dezelfde thema's op hun agenda hebben staan. Bij de invulling ervan leggen ze verschillende accenten maar ze hebben een gelijke noemer. Voor de borging van de onderwijskwaliteit heeft zowel de overheid als het onderwijs een eigen rol te spelen. Rolvastheid kan hier Babylonische spraakverwarringen, verwachtingen en bijbehorende teleurstellingen voorkomen. 🌱

Jeroen Croes

'Voor de borging van de onderwijskwaliteit heeft zowel de overheid als het onderwijs een eigen rol te spelen'